

Millainen vaikutus eläinavusteisella terapialla on sairaalahoidossa olevien lasten ja nuorten hyvinvointiin?

TULOKSET

Sairaalahoidossa olevilla lapsilla ja nuorilla eläinavusteinen terapia¹

- lievittää kipua
- laskee systolista verenpainetta
- nostaa diastolista verenpainetta

Eläinavusteisella terapialla ei ollut vaikutusta stressiin tai sydämensykkeeseen sairaalahoidossa olevilla lapsilla ja nuorilla. Ahdistuksen ja masennuksen osalta tulokset eivät olleet yksiselitteisiä, sillä tutkimusasetelmat sekä tutkittavien ikä ja diagnoosit vaihtelivat. Lisäksi vanhempien huolet ja ahdistuneisuus voivat heijastua lapsiin ja nuoriin, mikä voi sekoittaa tuloksia eläinavusteisen terapian vaikutuksista.

TAUSTA

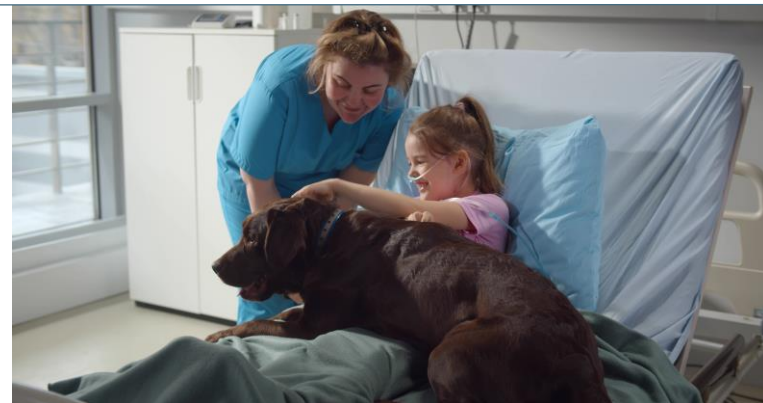
Lapset kokevat sairaalahoidossa ollessaan stressiä, ahdistusta ja erilaisia fyysisiä oireita, kuten kipua². Lasten kokema stressi sairaalassa liittyy kipuun, lääketieteellisten laitteiden pelkoon, normaalien rutiinien häiriintymiseen, epävarmuuteen ja koti-ikävään³. Eri interventioiden, kuten musiikin⁴, leikin^{4,5}, eläinavusteisen terapian⁴ ja virtuaalitodellisuuden hyödyntämisellä⁶ on todettu olevan positiivisia vaikutuksia lasten ahdistuneisuuteen, stressiin ja fyysisiin oireisiin sairaalahoidon aikana.

Eläinavusteisella terapialla (*animal-assisted therapy, AAT*) tarkoitetaan lemmikkieläinten käyttöä ihmisen fyysisen, sosiaalisen, emotionaalisen tai kognitiivisen toimintakyvyn parantamiseksi^{7,8}. Eläinavusteinen terapia on tavoitteellinen interventio, jossa tietyt kriteerit täyttävä eläin toimii osana hoitoprosessia yhdessä terapeutin tai terveydenhuoltoalan ammattilaisen kanssa⁸. Eläinavusteinen terapia on yksi keino, jota voidaan käyttää apuna myös sairaalahoidossa olevien lasten ja nuorten hoidossa. Kokonaisvaltaisen hoidon näkökulmasta on tärkeää huomioida, miten sairaalahoidossa olevien lasten ja nuorten hyvinvointia voidaan tukea ja miten heidän kokemaansa stressiä, ahdistusta ja kipua voidaan helpottaa eri tavoin, myös lääkkeettömin keinoin.

KÄYTTÖ-
KELPOISUUS
SUOMESSA

Katsauksen tulokset ovat sovellettavissa Suomalaiseen terveydenhuoltojärjestelmään. Tuloksia voidaan hyödyntää sairaalahoitoa tarvitsevien lasten ja nuorten yksiköissä.

Eläinavusteisessa terapiassa tulee huomioida eläimestä ihmiseen tarttuvien sairauksien (zoonoosi) sekä allergiaoireiden riski. Tämän vuoksi eläinavusteinen terapia tulee aina toteuttaa yksilöllisen harkinnan perusteella ja hygieniaohteita noudattaen, toimintaan koulutetun ammattilaisen toteuttamana. Erityistä huomiota tulee kiinnittää immuunipuolustusta heikentäviä lääkkeitä saaviin lapsiin ja nuoriin.

Millainen vaikutus eläinavusteisella terapialla on sairaalahoidossa olevien lasten ja nuorten hyvinvointiin?

AINEISTO JA MENETELMÄT

Näyttövinkki perustuu vuonna 2021 julkaistuu järjestelmälliseen katsaukseen ja meta-analyysiin¹. Katsauksen tarkoituksena oli analysoida eläinavusteisten terapiainterventioiden vaikutuksia sairaalahoidossa olevien lasten ja nuorten kivun kokemukseen, ahdistuneisuuteen, masennukseen, stressiin, verenpaineeseen ja sydämensykkeeseen. Katsaukseen hyväksyttiin neljä satunnaistettua kontrolloitua tutkimusta ja neljä kvasikokeellista tutkimusta (yhteensä n = 348), vuosilta 2009–2018. Tutkimukset oli tehty Yhdysvalloissa (n = 5), Taiwanissa (n = 1), Italiassa (n = 1) ja Brasiliassa (n = 1). Kolmessa tutkimuksessa otoksen muodostivat syöpää sairastavat lapset (n = 148). Interventioina olivat erilaiset kontaktit koulutetun terapiakoiran ja lapsen tai nuoren välillä (mm. koiran harjaamista, silittämistä tai leikkiä). Interventiot toteutettiin sairaalan vuode- tai päivystysosastoilla tai leikkihuoneessa. Tutkimusten harhan riski oli arvioitu kohtalaiseksi. Katsauksen tuloksia arvioitiin GRADE-menetelmällä, jonka kriteerien mukaan luottamus tutkimusten tuloksiin oli kohtalainen tai vahva. Katsauksen menetelmällinen toteutus on kuvattu yksityiskohtaisemmin alkuperäisessä julkaisussa¹. Katsauksen laatu arvioitiin JBI:n järjestelmällisen katsauksen arviointikriteeristöllä.**

YHTEENVETO

Eläinavusteisen terapian ensisijaisena tehtävänä on tarjota lapsille mielekkäitä ja iloa tuottavia kokemuksia ja auttaa heitä luomaan sosiaalisia kontakteja. Eläinavusteisella terapialla voidaan tukea lasten psykososiaalista hyvinvointia. Katsauksen tulosten perusteella sillä näyttää olevan lisäksi myönteinen vaikutus lasten ja nuorten verenpaineeseen sekä koettuun kipuun. Tulosten perusteella eläinavusteista terapiaa voi suosittelä harkittavaksi yhdeksi kivunlievitystä tukevaksi keinoksi sairaalahoidossa olevilla lapsilla ja nuorilla. Tämä on tärkeää, sillä kivunlievityksen menetelmien kehittymisestä huolimatta lähes puolet syöpää sairastavista lapsista kertoo kokevansa kipua ja kivunhoidossa tulee käyttää monipuolisesti myös lääkkeettömiä menetelmiä. Hoitotyön ammattilaisilla ja kuntoutustyöntekijöillä on tärkeä rooli eläinavusteisen terapian käyttöönoton mahdollistamisessa sairaaloissa ja siihen liittyvien käytäntöjen ohjauksessa lapsille ja heidän vanhemmilleen.

ALKUPERÄINEN JULKAISU

- Feng Y, Lin Y, Zhang N, et al.** Effects of animal-assisted therapy on hospitalized children and teenagers: A systematic review and meta-analysis. *Journal of Pediatric Nursing* 2021; 60: 11–23.

**Katsauksen laatu: 10/11, JBI: Checklist for Systematic Reviews and Research Syntheses.

MUUT KÄYTETYT LÄHDEVIITTEET

- Praveen S., Sharma S & Peters N.** A Descriptive Study to Assess Level of Stress, Anxiety, and Pain Among Hospitalized Children Admitted in the Pediatric Surgery Unit of APC, PGIMER, Chandigarh 2020–2022. *Nursing & Midwifery Research Journal* 2023; 19 (2), 65–71.
- Claridge A. & Powell O.** Children's experiences of stress and coping during hospitalization: A mixed-methods examination. *Journal of Child Health Care* 2023; 27 (4), 511–739.
- Goren K., Cen Y., Montemurri V., et al. (2023)** The impact of music, play, and pet therapies in managing pain and anxiety in paediatric patients in hospital: a rapid systematic review. *Paediatrics & Child Health* 2023; (1205-7088) 28(4), 218–224.
- Ramdaniati S., Lismidiati W., Haryanti F. & Sitaresmi M.** The effectiveness of play therapy in children with leukemia: A systematic review. *Journal of Pediatric Nursing* 2023; 73, 7–21.
- Amali RJ & Chavan SS.** Effectiveness of Virtual Reality Distraction on Pain Perception and Fear among Children with Cancer Undergoing IV Cannulation. *Indian Journal of Community Medicine* 2023; 48 (6), 909–914.
- APA. American Psychological Association.** APA Dictionary of Psychology. Animal-assisted therapy. <https://dictionary.apa.org/animal-assisted-therapy> 2023 / 27.12.2023.
- AVMA. American Veterinary Medical Association.** Animal-assisted interventions: Definitions. <https://www.avma.org/resources-tools/avma-policies/animal-assisted-interventions-definitions> 2023 / 27.12.2023

LAATIJAT

1 Eironen, Sanna^{1,2}, sh, TtM, väitöskirjatutkija, lasten ja nuorten hoitotyön lehtori

2 Muona, Tuire³, sh, tt, TtM, kuntoutuksen asiantuntija

Editointi: Eskolin, Silja-Elisa⁴, nuorempi tutkija ja Palonen, Mira⁴, vanhempi tutkija

¹Tampereen yliopisto, ²Tampereen ammattikorkeakoulu, ³Syöpäjärjestöt, ⁴Hoitotyön tutkimussäätiö sr